

عناوین و قیمت رشد کرد، شمارگان کاهش

عاطفه جعفری خبرنگار گروه فرهنگ

صنعت نشر از جمله صنایع فرهنگی کشور به شمار می‌رود که می‌تواند زیربنای حوزه فرهنگ باشد. اگر بخواهیم دهه ۹۰ و سه سال اخیر، یعنی ۱۳ سال را ملاحظه کنیم، مشکلات این صنعت کم نبوده و مهم‌ترین‌ها را باید قیمت کتاب و در کنارش با وجود چند برابری شدن عرضه کتاب، کاهش چند برابری مخاطبان نسبت به گذشته دانست که همین مساله را هم می‌توان در قیمت کتاب جست‌وجو کرد.

آمارهای نشر در ۸ سال اعتدال

بررسی و تحلیل آمارهای نشر از مرداد ماه سال ۹۲ که علی‌حقی سکنان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در دولت یازدهم را در دست گرفت تا پایان مدیریت هشت ساله دولت‌های یازدهم و دوازدهم، نشان می‌دهد از اول مرداد ماه سال ۹۲ تا پایان خردادماه ۱۴۰۰ بیش از ۷۰۹ هزار و ۸۶۱ عنوان کتاب منتشر شده، که از این تعداد ۵۴۱ هزار و ۴۵۴ عنوان تالیف و ۱۶۸ هزار و ۴۰۷ عنوان ترجمه بوده است. شمار کتاب‌های چاپ اول ۴۲۳ هزار و ۹۵۵ عنوان و شمار تجدید چاپی‌ها ۲۸۵ هزار و ۹۰۶ عنوان بوده است. شمارگان کل کتاب‌های منتشرشده در هشت سال گذشته بیش از ۱۱ میلیارد نسخه بوده است. با توجه به شمار عناوین منتشرشده میانگین شمارگان کتاب در هشت سال گذشته به لحاظ آماری ۱۵۰۰ نسخه بوده اما در بازار نشر رقم‌ها تفاوت قابل توجهی دارد و متوسط شمارگان کتاب‌های منتشرشده ناشران بسیار کمتر از ۷۰۰ تا ۱۰۰۰ نسخه بوده. آمارهای نشر همچنین میانگین قیمت کتاب در هشت سال دولت اعتدال را ۲۹ هزار تومان نشان می‌دهد؛ رقمی که هر سال و به افزایش بود. البته با توجه به ناتمام ماندن عمر دولت سیزدهم نمی‌توان مقایسه آماری بین این دولت و دولت دوازدهم انجام داد، اما آمار این سه سال هم می‌تواند برای ادامه راه دولت چهاردهم نقشه راهی باشد که در چه شرایطی باید برای این حوزه برنامه‌ریزی کنند. تسنیم در گزارشی آمارهای حوزه نشر در دولت سیزدهم را بررسی کرده است. طبق این گزارش که از سامانه خانه کتاب استعلام شده، از شهریور ماه ۱۴۰۰

که محمد مهدی اسماعیلی به عنوان وزیر ارشاد انتخاب شد، در دولت سیزدهم ۲۳۳ هزار و ۵۱۳ عنوان کتاب منتشر شده که از این میان ۲۳۳ هزار و ۹۹ عنوان تالیفی و ۹۰ هزار و ۴۱۴ عنوان ترجمه بوده‌اند. ناشران تهرانی ۲۲۶ هزار و ۲۳۳ عنوان کتاب و ناشران شهرستانی ۹۷ هزار و ۳۱۰ عنوان کتاب منتشر کرده‌اند. ۱۹۸ هزار و ۹۰ عنوان کتاب منتشره چاپ اول و ۱۲۵ هزار و ۴۲۳ عنوان کتاب تجدید چاپ بوده‌اند.

رشد ۱۵۹ درصدی قیمت کتاب در دولت سیزدهم

در دولت سیزدهم همچنین ۲۲۴ میلیون و ۳۹ هزار و ۷۲۵ نسخه کتاب منتشر شده است. در حوزه کودک و نوجوان در دولت سیزدهم ۱۰۵ میلیون و ۲۴ هزار و ۴۸۵ نسخه کتاب منتشر شده است. میانگین شمارگان در این حوزه نیز ۱۷۰۰ نسخه بوده است. اما ارزش ریالی کتاب‌های منتشرشده در این حوزه ۵۹ میلیارد و ۴۲۳ میلیون و ۴۶۰ هزار و ۲۷۱ ریال بوده و میانگین قیمت کتاب نیز به ۵۶ هزار تومان رسیده است. این درحالی است که در شهریور ماه ۱۴۰۰ که دولت سیزدهم زمام امور را به دست گرفت، قیمت کتاب در این حوزه ۳۳ هزار تومان بوده و امروز یعنی در تیرماه ۱۴۰۳ میانگین قیمت کتاب کودک به ۱۱۳ هزار تومان رسیده است. به نظر می‌رسد افزایش یا کاهش قیمت کتاب، در سال‌های اخیر حداقل در دو دهه اخیر پدیده‌ای نبوده که دولت‌ها بتوانند آن را کنترل کرده یا تغییریری در آن ایجاد کنند؛ چراکه ورود دولت سیزدهم به موضوع کاغذ و کنترل بازار کاغذ و ایجاد ثبات نسبی در قیمت کاغذ هم نوانسته مانعی برای رشد تصاعدی قیمت کتاب در سال‌های اخیر باشد. حوزه ادبیات نیز ۵۶ هزار و ۶۳ عنوان در دهه بعدی پرعناوین‌ترین گروه‌های نشر قرار دارد. از میان ۵۶ هزار عنوان کتاب منتشره در دهه ادبیات، ۳۹ هزار و ۲۲۸ عنوان تالیفی و ۱۶ هزار و ۴۰۵ عنوان ترجمه بوده است. ۳۶ هزار و ۶۵۲ عنوان چاپ اول و ۱۹ هزار و ۴۱۱ عنوان نیز تجدید چاپ بوده‌اند. میانگین شمارگان کتاب‌های ادبیات، ۹۱۳ عنوان و میانگین قیمت نیز ۸۸ هزار و ۵۰۰ عنوان بوده است. در حوزه ادبیات میانگین قیمت در شهریور ماه ۱۴۰۰، ۵۴ هزار تومان بوده و امروز در تیرماه ۱۴۰۳ به ۱۱۹ هزار تومان رسیده و میانگین شمارگان کتاب به هزار و یک نسخه رسیده است. میانگین شمارگان کتاب در شهریور ماه که دولت سیزدهم زمام امور را به دست گرفت، هزار و ۳۲ نسخه

بوده است. ارزش ریالی کتاب‌های منتشرشده در این سه سال ۳۰۶ میلیارد و ۱۱۲ میلیون و ۷۶ هزار و ۶۴۰ ریال بوده و میانگین قیمت کتاب نیز ۹۴ هزار تومان بوده است. البته میانگین قیمت کتاب در شهریور ماه ۱۴۰۰، ۶۲ هزار و ۲۲۶ تومان و در تیرماه جاری به ۱۶۳ هزار تومان رسیده است. به عبارت دیگر قیمت کتاب از ابتدای دولت سیزدهم تا امروز ۱۵۹ درصد رشد داشته است.

کاهش شمارگان کتاب

در میان رده‌های دیویی نشر، در سه سال دولت سیزدهم، حوزه کودک و نوجوان بیشترین عناوین منتشره را با ۶۱ هزار و ۶۶۰ عنوان به خود اختصاص داده است. از میان ۶۱ هزار و ۶۶۰ عنوان کتاب منتشره در این بخش، ۳۷ هزار و ۴۸۵ عنوان تالیفی و ۲۴ هزار و ۱۷۵ عنوان ترجمه بوده‌اند. ناشران تهرانی ۴۵ هزار و ۲۱۹ عنوان و ناشران شهرستانی ۱۶ هزار و ۴۴۱ عنوان کتاب منتشر کرده‌اند. ۲۶ هزار و ۶۷۵ عنوان کتاب چاپ اول و ۳۴ هزار و ۹۸۵ عنوان کتاب نیز تجدید چاپ بوده است. رشد تجدید چاپی‌ها در کنار بازار گرم کتاب‌های ترجمه یکی از آسیب‌های نشر کودک و نوجوان در یک دهه اخیر است که در سال‌های اخیر نیز به خوبی در آمارهای نشر هویداست و شرایط اقتصادی این روزهای نشر نیز آن را تشدید کرده است. پیش‌بینی‌هایی برای رهایی از این موضوع در سال آخر فعالیت دولت انجام شد، مانند راه‌اندازی جایزه کتاب کودک و نوجوان که البته هنوز به مرحله اجرا نرسیده. میانگین شمارگان کتاب در حوزه ادبیات در شهریور ماه ۱۴۰۰، ۱۵۰۰ نسخه بوده که امروز به ۴۶۵ نسخه کاهش داشته است. مقایسه آمارهای نشر در دولت سیزدهم با دولت دوازدهم به دلیل پایان زود هنگام دولت سیزدهم نمی‌تواند مقایسه‌ای منصفانه باشد، بنابراین در این گزارش تلاش کردیم تا کمتر به مقایسه پرداخته و تنها مقایسه‌ای بین آغاز دولت و پایان فعالیت آن داشته باشیم.

ممیزی کتاب در دولت سیزدهم

محمدعلی مرادیان، مدیر اداره کتاب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که در دوره مدیریت خود بسیار اندک با رسانه‌ها سخن گفت، در فضای مجازی به ارائه اطلاعاتی از عملکرد ممیزی در دولت سیزدهم پرداخته است. مرادیان می‌گوید: «از ۲۲۸ هزار عنوان کتابی که در این دولت مجوز دریافت

پلتفرم‌های وی‌اودی چه آثاری را در تابستان پخش خواهند کرد؟

رقابت ۱+۶ در نمایش خانگی

مصطفی قاسمیان خبرنگار

تعطیلات مدارس و دانشگاه‌ها در تابستان که فراغت بزرگی برای حداقل ۷-۶ میلیون نفر جوان و نوجوان در یک بازه ۳ ماهه به شمار می‌آید، فرصت ویژه‌ای برای صنایع سرگرمی است که بیننده جذب کنند. در این میان پلتفرم‌های وی‌اودی که این دسته از جوانان را همواره به عنوان مخاطب بالقوه می‌بینند، برای این ایام برنامه دارند و از فضا بیشتر آثاری را به انتشار می‌رسانند که از عناصر محبوب جوان‌های فیلم‌بین و دوستدار سینمای اکشن هالیوودی مثل جنایت، سرقت و خشونت بهره برده باشند. ۶ سریال و یک رنالیته شو، از جمله آثار ۳ پلتفرم اصلی است که در روزهای گرم تابستان ۱۴۰۳ به انتشار خواهد رسید.

داریوش / فیلم‌نت

«داریوش» احتمالاً اولین محصول نمایش خانگی باشد که در تابستان پخش خواهد شد. این سریال را هادی حجازی‌فر ساخته که پس از فیلم موفق «موقعیت مهدی» و نسخه سریالی آن «عاشورا»، تجربه جدید کارگردانی او محسوب می‌شود. جالب آن که این اثر با حضور چهره‌هایی مثل نوید محمودی در مقام تهیه‌کننده و خود هادی حجازی‌فر، مهرداد صدیقیان و ژیل‌اشاهی در مقام بازیگر ساخته شده و به نظر می‌رسد به نوعی گروه سازنده سریال بسیار موفق «پوست شیر» را دور یکدیگر جمع کرده است. سحر دولت‌شاهی، محسن قصابیان، عباس جمشیدی‌فر، رامین راستاد، سعید امیرسلیمانی، امیر نوروزی و رایان سرلک نیز از جمله دیگر هنرپیشه‌های «داریوش» به شمار می‌روند که در تیزر این اثر دیده می‌شوند. جالب آن که نام این سریال نیز مانند «پوست شیر»، از یک ترانه خواننده قدیمی آن‌ور آری انتخاب شده تا به نوعی با ایجاد شباهت به محصول قبلی فیلم‌نت، از موفقیت آن استفاده کند. این سریال قرار است از چهارشنبه ۲۷ تیرماه در پلتفرم فیلم‌نت به نمایش درآید.

جان‌سخت / فیلم‌نت

از جمله سریال‌هایی که در سکوت خبری ساخته شده و قرار است تابستان ۱۴۰۳ نمایش داده شود، مجموعه «جان‌سخت» به کارگردانی مصطفی تقی‌زاده است که در پلتفرم فیلم‌نت نمایش داده خواهد شد. تقی‌زاده که پیش از این سریال «حرفه‌ای» را در پلتفرم نماوا و دو فیلم «دram» و «زرد» و کم‌دی «سال گربه» را در سینما ساخته است، این بار با این مجموعه به نمایش خانگی برمی‌گردد و در آن از حضور هنرپیشه‌هایی مانند سارا بهرامی و مهرداد صدیقیان که در آثار قبلی‌اش حضور داشتند، استفاده کرده است. ماهر الوند، فرهاد اصلانی، مجتبی پیرزاده دیگر بازیگرانی‌اند که نامشان به عنوان هنرپیشه‌های این سریال مطرح شده، اما هنوز خبر رسمی درباره این مجموعه منتشر نشده است.

بازنده / فیلیمو

امین حسین‌پور فیلمساز جوانی که پیش از این مجموعه «درانگه» را در سه قسمت کمتر از ۱۰ دقیقه‌ای در پلتفرم فیلیمو ساخت، سال گذشته مجموعه بلند «بازنده» را با داستانی معمایی پلیسی برای این پلتفرم کارگردانی کرده مدت‌هاست آماده انتشار است، ولی هنوز به پخش نرسیده. در این سریال که خلاصه داستان آن نشان از یک پرونده رازآلود خانوادگی دارد، علیرضا کمالی‌نژاد در نقش اصلی «کارآگاه کیانی» بازی کرده و باید به همراه همکارش بابازی محمد علی‌محمدی، این پرونده را حل کند. سارا بهرامی، صابر ابر، پیمان قاسم‌خانی، صفا اسپهبدی و رویا جاویدنیا دیگر هنرپیشه‌های سریال «بازنده»‌اند که به صورت رسمی معرفی شده‌اند. این مجموعه که براساس تیزر آن به نظر می‌رسد اثری نزدیک به ژانر نوار است، تابستان ۱۴۰۳ توسط پلتفرم فیلیمو به انتشار خواهد رسید.

گردن‌زنی / فیلم‌نت

سامان سالور که سال گذشته با فیلم «سه کام حبیب» حضور موفق‌تری در سینماها داشت، بعد از این اثر دست به ساخت یک سریال اکشن زده که قرار است تابستان امسال در پلتفرم فیلم‌نت نمایش داده شود. مجموعه «گردن‌زنی» که در ابتدا گزینه پخش این پلتفرم بعد از «افعی تهران» بود، از جدول پخش کنار گذاشته شد و جای خود را به «ارپوش» داد. گفته می‌شود حسن معجونی، مه‌ران غفوریان، مهدی حسینی‌نیا، رویا نونهالی، الهام پایه‌نژاد، امین شهرباف، ترلان پروانه علی قربان‌زاده، کیسان دیباج، الیکا ناصرری، بهنام تشکر، پوریا رحیمی سام، محمد ولی‌دراگان، پژمان بازغی و سمیرا حسن‌پور از جمله بازیگرانی‌اند که نامشان پیرامون سریال «گردن‌زنی» مطرح شده، ولی درباره این اثر نیز اطلاع‌رسانی رسمی انجام نشده و ممکن است برخی از نام‌های یادشده از آن جدا شده باشند.

گل یا پوچ / فیلیمو

مهران مدیری که زمستان سال گذشته و بهار امسال رنالیته‌های «اسکار» را در پلتفرم فیلیمو داشت، یک بار دیگر برای ساخت یک رنالیته شو با این پلتفرم همکاری کرده و «گل یا پوچ» را جلوی دوربین برده. از تصاویر کوتاهی که فیلیمو از این برنامه منتشر کرده، به نظر می‌رسد شرکت‌کنندگان این برنامه سلبریتی نیستند و مدیری با شرکت‌کنندگانی از جنس مردم عادی برنامه‌اش را ساخته که احتمالاً یکی از نخستین تجربیات این چنینی نمایش خانگی به شمار می‌آید که تابستان پخش خواهد شد. مهران مدیری درباره این برنامه گفته است: «مسابقه گل یا پوچ خوشبختانه یک مسابقه کپی از برنامه‌های خارجی نیست چرا که بازی گل یا پوچ یک بازی اصیل ایرانی است.»

غربت / نماوا

مجموعه نمایش خانگی «غربت» محصول جدید مؤسسه سرو رسانه پارسیان است که پیشتر سریال‌های نوجوان‌پسندی چون «ممنوعه» و «سیاوش» را ساخته بودند. این اثر را امیر پورکیان کارگردانی کرده که «ممنوعه» را هم ساخته بود. «غربت» فضایی جنوب‌شهری و لوکشی شبیه به یک حلبی‌آباد حاشیه شهر دارد و گفته می‌شود قصه یک دزدی از کمیته امداد (۱) را روایت می‌کند که چند زن برای فراهم آوردن هزینه‌های مهاجرت، انجام می‌دهند و در این میان نباید اجازه دهند صاحب‌کارشان از این تصمیم بویی ببرد. آناهیتا درگاهی، مهدی حسینی‌نیا، بهاره کیان‌افشار، حسین مهری، ترلان پروانه، سوسن پرور، فرید قبادی و لادن زاوه‌وند از جمله هنرپیشه‌های اصلی این اثرند که به نظر می‌رسد اتمسفری شبیه به «مغزهای کوچک رنگ‌زده» دارد.

لالایی / فیلیمو

داریوش فرضیایی (عمو پورنگ) که حدود ۲ سال است از تلویزیون دور شده و برای رسانه ملی برنامه نمی‌سازد، با گروه سازنده «بچه محل» و «کلبه عمو پورنگ» که آخرین آثارش در تلویزیون به شمار می‌روند، به پلتفرم فیلیمو رفته و برای این سرویس یک سریال کودکانه ساخته است. امیرمحمد متقیان همراه همیشگی عمو پورنگ نیز در این سریال حضور دارد و بر اساس تصاویر کوتاه منتشرشده از آن، به نظر می‌رسد همراه با او، نقش «احمق و احمق‌تر» را ایفا می‌کنند. در «لالایی» که به کارگردانی احمد دوریشعلی پور کارگردان آثار اخیر عمو پورنگ ساخته شده، چهره‌هایی چون امیر کربلایی‌زاده، فرهاد بشارتی، ابراهیم شفیع‌عی، عین‌الله دریایی، گوهر خیراندیش و سپند امیرسلیمانی حضور دارند.

